

Ilmari Nurminen sd

Kirjallinen kysymys sähköisen asioinnin yhdenvertaisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Sähköinen asiointi sekä mahdollisuus ja kyky käyttää digitaalisia palveluita on edellytys monien välttämättömien asioiden hoitamiseksi. Sähköinen asiointi mahdollistaa esimerkiksi veroasioiden hoitamisen, sosiaali- ja terveystietojen ajanvarauksen, etuuksien hakemisen sekä terveystietojen katselun esimerkiksi Omakannassa.

Iso osa varsinkin iäkkäästä väestöstä ei kuitenkaan käytä internetiä tai digitaalisia välineitä. Käyttämättömyyden taustalla on esimerkiksi taloudellisia, toimintakykyyn ja kielitaitoon liittyviä ongelmia, oppimisen vaikeuksia, epävarmuutta omien digitaitojen riittävyydestä turvalliseen asiointiin ja haluttomuutta opiskella digitaitoja.

Sähköiseen asiointiin on mahdollista valtuuttaa toinen henkilö ja näin asioida tai tarkastella tärkeitä tietoja toisen puolesta. Omien digitaalisten palveluiden oikeuksien valtuuttaminen vaatii käyntiä Digi- ja väestötietoviraston asiointipisteessä, mikä taas edellyttää usein ajanvarausta sähköisesti. Asiointipisteitä on vähennetty paljon, jolloin keskustan ulkopuolella asuville sähköisen asioinnin valtuutus voi olla todella työlästä. Erityisesti jo valmiiksi digitaalisissa palveluissa haasteita kohtaaville iäkkäille ihmisille paikan päällä asiointi voi olla haastavaa.

Asiointi niin julkisissa kuin yksityisissä palveluissa on nykyään yhä vaikeampaa ilman sähköisen tunnistautumisen välineitä. Myös jokaiselle kansalaiselle välttämättömien tietojen saanti on vaikeutunut. Digitaalisia palveluita käyttämättömille koituu toisinaan kohtuutonta haittaa, kuten ulosottoon menneitä vuokria ja muita maksuja sekä harvassa olevien kasvokkaisten asiointipisteiden vuoksi yhä pidempiä asiointimatkoja.

Mielestäni sähköistä asiointia olisi selkeytettävä lain puolesta erityisesti tilanteissa, joissa asiointiin valtuutetaan toinen henkilö tai toimitaan toisen puolesta. Samalla myös kuntien tarjoamaa digitukea tulisi vahvistaa ja asiointimahdollisuuksia digitaidottomille henkilöille laajentaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kuinka turvataan sähköisiin asiointikanaviin siirtyneiden palveluiden käyttö henkilöille, jotka eivät voi käyttää digitaalisia palveluita tai joilla ei ole digitaalisten välineiden vaatimia taitoja?

Kirjallinen kysymys KK 612/2022 vp

Helsingissä 30.11.2022

Ilmari Nurminen sd